

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОЇ НАУКИ І ОСВІТИ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ,
що присвячена 25-річчю Медичного інституту Сумського державного університету
(м. Суми, 16-17 листопада 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

РОБОЧИЙ ЗОШИТ, ЯК ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Івахнюк Т.В., Голубнича В.М., Івахнюк Ю.П.

Сумський державний університет, кафедра громадського здоров'я

На сьогодні однією із проблем, що виникає у викладача вищого навчального медичного закладу є підвищення якості підготовки та формування особистості, що здатна до самоосвіти, інноваційної діяльності, з високим рівнем компетенцій. На нашу думку, вирішення цих завдань можливе при переведенні студента із пасивного споживача знань у особистість з активним навчальним світоглядом, здатним правильно сформулювати проблему, аналізувати шляхи її вирішення, знайти оптимальний результат та довести їх правильність. Саме тому, самостійна робота студентів є основною ланкою навчального процесу та однією з форм навчання, що можуть допомогти вирішити завдання в аспекті реформи вищої освіти.

Під час навчання викладач поряд з підручниками використовує дидактичний матеріал, що дає інформаційне навантаження на практичному занятті (відеофільми, ситуаційні задачі, тестові питання). В такому випадку, роль викладача залишається пріоритетною, тому що саме викладач залишається джерелом знань та інформації, йому відводиться моделююча, організуюча, направляюча і контролююча роль – студент у даному випадку виступає у ролі пасивного споживача знань. Однак, ще К. Ушинський говорив: «Учень не посудина, яку необхідно наповнити, а смолоскип, який необхідно запалити». Саме тому викладач має орієнтуватися у своїй роботі на активні методи оволодіння знаннями та практичними навичками, перехід від поточного до індивідуального навчання з урахуванням можливостей особистості. Однією із таких форм активного навчання є використання робочих зошитів, які спеціально сконструйовані із врахуванням усіх аспектів освоєння конкретної дисципліни та використанням проблемно-орієнтованого матеріалу і завдань.

Сучасний робочий зошит студента – це дидактичний засіб, який призначений для самостійної роботи студентів під час практичного заняття, а також у позанавчальний час. За своїм функціональним призначенням зошити та підручники є взаємодоповнюючими засобами навчання. Їхня відмінність полягає в тому, що текст підручників, перш за все, спрямований на висвітлення навчального матеріалу, тоді як зошити призначені для його усвідомлення, а тому містять систему орієнтирів для поетапного формування розумових дій. Використання робочого зошиту позбавляє студентів від механічного нотування інформації, але не слід забувати, що організація самостійної роботи не може розглядатися поза контекстом педагогічного спілкування, тому має передбачати організацію пізнавальної діяльності студентів в комплексі формування професійних і особистісних професійних компетенцій, необхідних для становлення інноваційного потенціалу сучасного конкурентоздатного фахівця. Викладач повинен орієнтувати студентів у процесі освоєння теоретичного матеріалу, а робочий зошит має бути планом виконання вправ та завдань, які будуть спрямовані на підвищення ефективності пізнавального процесу. Такий підхід до конструювання робочого зошиту та консультативна направленість діяльності викладача сприяє розвитку самостійного мислення студентів з можливістю для студентів самим знайти рішення та аргументувати його, залучаючи теоретичні знання, які отримані на лекції, та додатковий матеріал з інших джерел.

Робота студентів з робочим зошитом, під час практичного заняття та в позанавчальний час, реалізує декілька принципів сучасного навчання: студентоцентризм, структурованість підходу до вивчення теми та дисципліни в цілому, зв'язок із іншими дисциплінами, можливість систематичної перевірки засвоєння матеріалу та контролю за правильністю вирішення поставлених завдань та оволодінням теоретичними та практичними навичками.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ НЕВРОЛОГІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Ілляш Т.І.

Національний медичний університет ім. О.О.Богомольця

Вступ. Необхідність вивчення основ неврології студентами стоматологічного факультету диктується тим, що в професійній діяльності лікаря-стоматолога поєднання неврологічних і стоматологічних розладів у пацієнтів зустрічається досить часто. Це потребує своєчасного встановлення причин їх виникнення і вимагає від стоматолога знань основ семіотики, нозології, діагностики неврологічних порушень та вмінь надати невідкладну допомогу таким хворим. Особливо це стосується неврологічних захворювань в ділянці лица та ротової порожнини, які відрізняються різноманітністю клінічних проявів з больовими синдромами, вегетативними, чутливими та руховими порушеннями.

Матеріали та методи дослідження. Метою роботи є висвітлення досвіду організації навчального процесу для студентів стоматологічного факультету на кафедрі неврології НМУ. Викладання на стоматологічному факультеті розпочато співробітниками нашої кафедри з минулого року. Підготовка методичного забезпечення навчального процесу на цьому факультеті нами проводилась особливо ретельно. Враховуючи те, що частина студентів стоматологічного факультету байдуже ставиться до вивчення клінічних дисциплін не стоматологічного профілю, з метою забезпечення високої мотивації навчання, зацікавленості майбутніх лікарів-стоматологів у засвоєнні матеріалу дисципліни «Неврологія, в тому числі нейростоматологія» під час складання її змісту ми враховували специфіку факультету. Теми планували так, щоб вони були професійно орієнтовані, цікаві і корисні для майбутньої професійної діяльності студентів. Особливо детально та з сучасних позицій викладаються теми, присвячені нейростоматологічним захворюванням – прозопалгіям різного генезу, нейропатіям лицевого, язико-глоткового та під'язикового нервів. Через те що, стоматолог, як і лікар будь-якої спеціальності, повинен вміти надати екстрену допомогу у разі гострих неврологічних захворювань (інсульт, менінгіт, енцефаліт, епілесія, черепно-мозкова травма), ця патологія також увійшла у зміст дисципліни. Тематика лекцій присвячена ураженню трійчастого нерва та його гілок, лицевому болю та невідкладним станам в неврології.

Обмежені терміни вивчення студентами стоматологічного факультету дисципліни „Неврологія, в тому числі нейростоматологія”, спонукали нас підготувати крім методичних вказівок для викладачів та студентів, пакету клінічних ситуаційних задач та відео-роликів, також стислий навчальний посібник з урахуванням сучасних теоретичних та практичних вимог до знань, умінь і навичок з дисципліни, необхідних майбутнім стоматологам. Посібник містить основи топічної діагностики нервової системи з акцентом на порушення черепної іннервації, основні нейростоматологічні

захворювання, поширені гострі неврологічні хвороби, що потребують невідкладної допомоги, а також ілюстративний матеріал, який в поєднанні з прикладами тестових завдань до кожного розділу поліпшує сприйняття та запам'ятовування необхідної інформації. Дана книга може бути корисною не тільки під час вивчення студентами дисципліни, але й у їх майбутній практичній роботі як довідковий посібник. Підсумковий модульний контроль (ПМК) включає перевірку засвоєння студентами практичних навичок, а також комп'ютерне тестування, для проведення якого нами підготовлено понад 200 тестових завдань, що стосуються, головним чином, питань патології черепної іннервації та нейростоматологічних розладів.

Результати. Ретельна підготовка методичного забезпечення навчального процесу для студентів стоматологічного факультету підвищила їх зацікавленість у вивченні дисципліни, спонукала до праці, що значно покращило успішність під час вивчення дисципліни та результати складання ПМК.

Висновок. Подальше вдосконалення методичного забезпечення навчання майбутніх стоматологів, пошук оптимальних форм його організації сприятиме активізації пізнавальної діяльності та ефективному засвоєнню ними необхідних знань, умінь та навичок.

ЗНАЧЕННЯ ПАТОЛОГІЧНОЇ АНАТОМІЇ У КЛІНІЧНІ ПРАКТИЦІ ТА МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ

Карпенко Л.І., доцент, к.мед.н.

Сумський державний університет, медичний інститут, кафедра патологічної анатомії

Вступ. З історії медицини відомо, що вчені вже на початку XIX ст. вказували на важливість поєднання клініки з патологічною анатомією. Вони підкреслювали, що патологічна анатомія залишається мертвою, «якщо буде обмежуватись тільки мертвим тілом» (Патологічна анатомія важливих частин людини, 1826р., Костомаров І.). Основним завданням патологічної анатомії є визначення відносин між змінами встановленими при житті і виявленими під час розтину. Необхідність вміння проведення порівнянь повинно бути віднесеним до обов'язкових елементів лікарської діяльності.

Результати. У вищих навчальних медичних закладах морфологічні прояви патології вивчаються саме на кафедрі патологічної анатомії. Починаючи з II та III курсу студенти вивчають таку дисципліну як «Патоморфологія». Під час проведення теоретичних занять студенти стикаються і з клінічними даними у процесі вирішення ситуаційних задач «Крок-1». Вони вчаться поєднувати морфологічні зміни в органах з клінічними ознаками різних захворювань. Ці завдання включені у проведення контролю на практичних заняттях, змістових модулях та іспиті. На III та V курсах студенти, вивчаючи «Секційний курс» закріплюють свої знання з морфології. Вони поглиблюють уміння проводити диференціальну діагностику захворювань, засвоюють практичні навички з написання діагнозу та лікарського свідоцтва про смерть. Ці знання в майбутньому випускники різних спеціальностей зможуть використати на практиці. Лікарям-клініцистам необхідні знання морфології для вільної орієнтації в питаннях патологоанатомічної діагностики, клініко-анатомічних співставлень, засвоєння окремих нозологій та їх патогенезу. У цьому студентам допомагають їхні знання отримані при відвідуванні автопсій. Це сприяє розвитку зорової пам'яті, яка у поєднанні з теоретичними знаннями покращує вирішення ситуаційних задач «КРОК-1». На практичних заняттях студенти разом з викладачами обговорюють проблемні питання з клінічної патології і за допомогою диференційної діагностики виключають неправильні відповіді, концентруючись на конкретних характерних ознаках того чи іншого патологічного процесу.

Висновки. Виходячи з вищезазначеного, знання, отримані студентами на II-III курсах та закріплені на старших курсах, створюють умови для успішної співпраці клініциста та патологоанатома у процесі вирішення практичних та наукових питань медичних дисциплін.

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ У ВИКЛАДАННІ МІКРОБІОЛОГІЇ, ВІРУСОЛОГІЇ ТА ІМУНОЛОГІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Климнюк С.І., Романюк Л.Б., Кравець Н.Я., Борак В.П.

ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського МОЗ України»

Залучення системи вищої медичної освіти України до Європейського освітнього простору, вимагає підвищення конкурентоспроможності сучасних випускників вітчизняних медичних ВНЗ на міжнародному ринку праці. Оскільки, мікробіологія, вірусологія та імунологія є фундаментальною дисципліною, метою підготовки фахівців на кафедрі є максимально лаконічна та структурована подача інформації для ефективнішого засвоєння знань та застосування їх студентами на практичних заняттях з клінічних дисциплін.

Всі практичні заняття забезпечені мультимедійними презентаціями до кожної теми, що покращує сприйняття студентами теоретичного матеріалу та практичних навичок. Забезпечення відеосистемами кімнат для практичної роботи з мікробіології, вірусології та імунології дає змогу представляти електронні мікрофотографії збудників, для подальшого їх диференціювання при вивченні мікропрепаратів на занятті та при здачі практичних навичок; демонструвати культуральні та біохімічні властивості мікроорганізмів, що викликають ряд особливо-небезпечних інфекцій і які, відповідно, не можуть бути продемонстровані у нативному вигляді, як приклад однієї з ланок бактеріологічного дослідження; при вивченні імунологічних реакцій, для серологічної діагностики захворювань та ідентифікації збудників, не завжди методика дозволяє оцінити результати (оскільки інкубація може тривати від 15-45 хв. до 18-20 год.), тому презентація у вигляді відеофільму чи слайду, дозволяє наглядно продемонструвати студенту таку інформацію; вивчення сучасних методів діагностики та ідентифікації збудників, котрі немає змоги відтворити на практичних заняттях, а саме: ПЛР, ІФА, ІЕМ та ін., дає студенту більш чітке уявлення про дані методи.

З іншого боку, використання інформації у вигляді таблиць і схем за допомогою відеосистем, дозволяє більшій кількості студентів підтримувати візуальний контакт і таким чином залучати їх до активної співбесіди під час обговорення теми та добитись кращого ефекту у кінцевому результаті. Також відпадає потреба у використанні паперових таблиць з фонду кафедри, які з часом втрачають свій естетичний вигляд.